

MAPA KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ — AUTOEVALUAČNÍ NÁSTROJ PRO ŠKOLY

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

jihomoravský kraj

Rozvoj koncepce kariérového poradenství na základních a středních školách

Vytváření koncepce je neustálý proces, který nikdy nekončí. Koncepci je třeba pravidelně revidovat, aktualizovat, plánovat další vývoj v tématu a aktivitách, a to vše s přihlédnutím k reálným podmínkám konkrétní školy. Tvorba koncepce je jako cesta, během které hledáme a ověřujeme možnosti, jak se přiblížit pomyslnému ideálu realizace kariérového poradenství a vzdělávání ve škole.

Na základě této vstupní úvahy jsme pro Vás zpracovali stručnou, ale věříme, že konkrétní, přehlednou a srozumitelnou mapu, která je určena jak začínajícím, tak i zkušeným kariérovým či výchovným poradcům ve školách.

Materiál mohou využít i vedoucí pracovníci ve školství, když chtějí revidovat úroveň kariérového poradenství své školy nebo pro manažerskou/mentorskou práci s celou sborovnou jako nástroj pro vyhodnocování aktivit KP a plánování nových cílů v této oblasti.

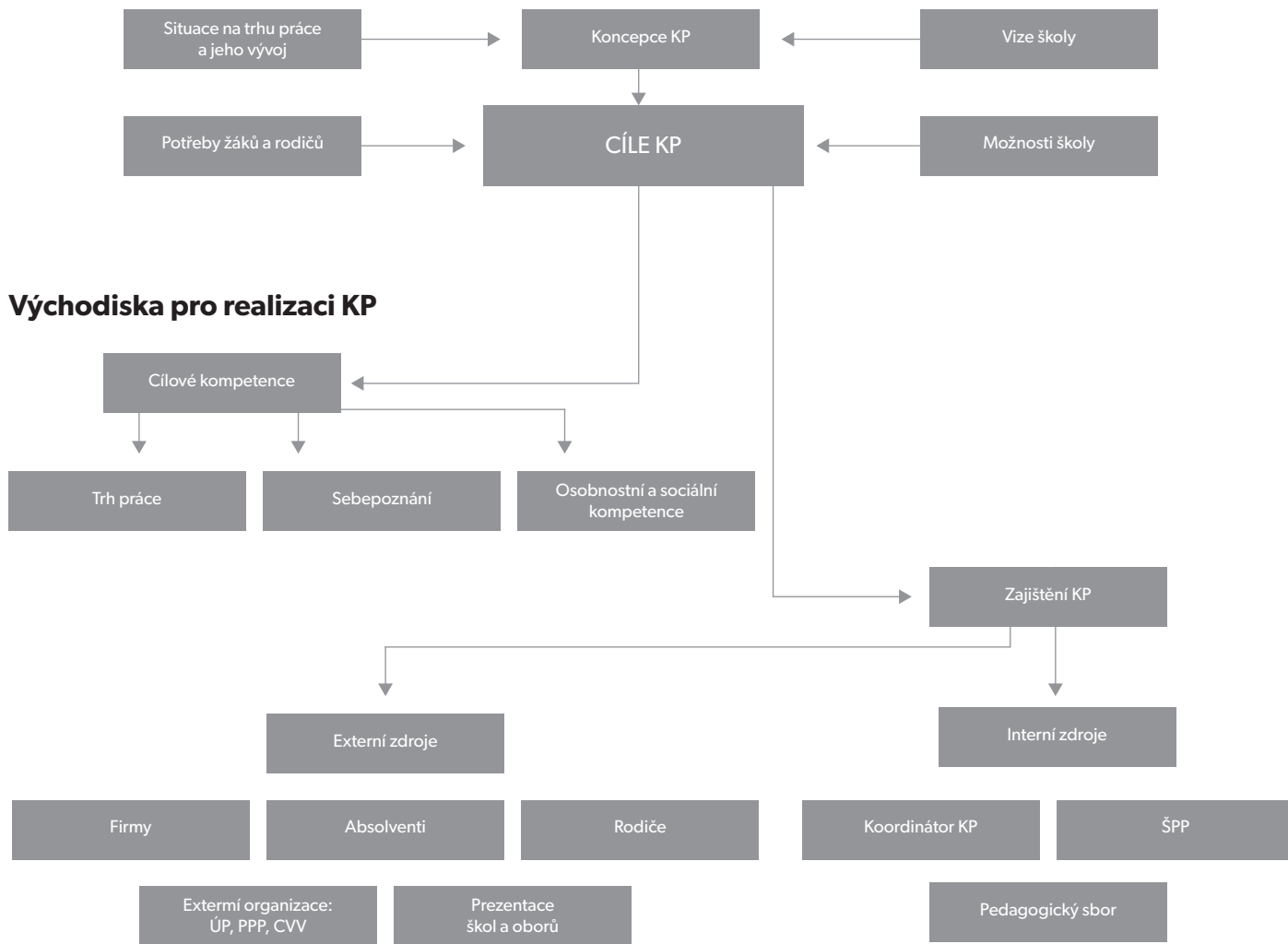
Tento nástroj může nastartovat diskusi mezi kolegy: Jak na tom jsme v naší škole s poskytováním kariérového poradenství? Kterým směrem se chceme v oblasti kariérového poradenství rozvíjet, proč zrovna tímto směrem a proč ne směrem jiným? Čím chceme vybavit naše žáky pro vstup do reálného (pracovního) života?

Pomocí zaškrtnutých políček můžete existující služby zmapovat a zároveň pojmenovat možnosti rozvoje kariérového poradenství a vzdělávání ve škole.

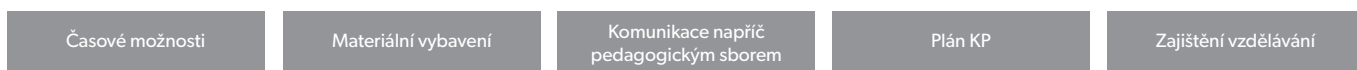
- Máme a jsme s tím spokojeni.
- Chceme rozvíjet/vidíme prostor pro zlepšení.
- Toto téma pro nás není aktuální.

Konkrétní příklady ze škol najdete pod ikonou Příklad dobré praxe. Pro další tipy, metody či aktivity můžete sáhnout do některého z výstupů projektu KaPoDaV – Metodika k tématu Člověk a svět práce, Modelové programy či brožury. Více zde: <https://vzdelavanivsem.cz/pro-skoly/karierove-poradenstvi>

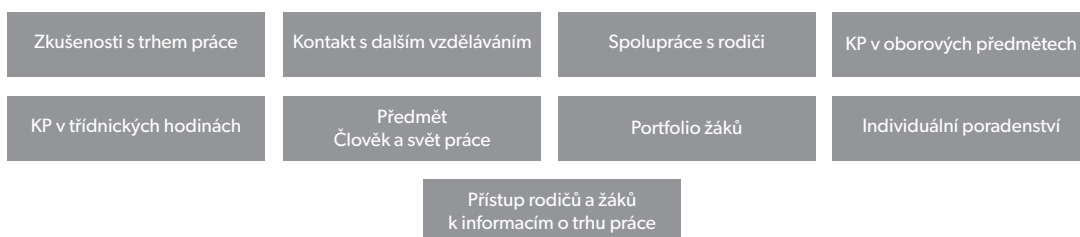
Text vznikl v rámci klíčové aktivity Zvyšování profesních kompetencí pedagogických pracovníků realizujících kariérové poradenství v projektu KaPoDaV – Podpora kariérového poradenství, podnikavosti pro udržitelný rozvoj a dalšího vzdělávání v Jihomoravském kraji. Registrační číslo projektu CZ.02.3.68 /0.0/0.0/16_034/0008211.

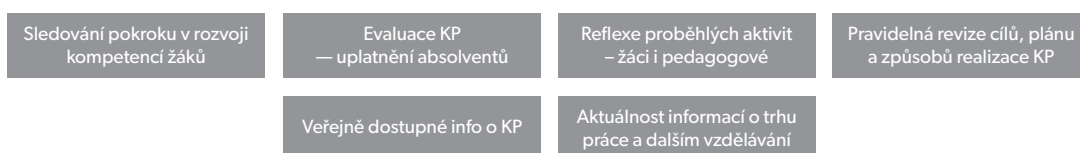
Zajištění podmínek

Realizace KP

Zajišťování kvality KP

1 VÝCHODISKA PRO REALIZACI KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ

1.1 ZAJIŠTĚNÍ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ

1.1.1 Interní zdroje

Pedagogický sbor

- a. Do kariérového poradenství se zapojují pedagogové napříč školou (třídní učitel, učitelé OV/RV/ZSV, školní psycholog, výchovný poradce, kariérový poradce, speciální pedagog).
- b. Máme zmapováno, co již pedagogové ve svých předmětech dělají (včetně 1. stupně, družiny).

Koordinátor kariérového poradenství

- a. Je si vědom, o jaké své osobnostní a profesní dispozice se může opřít.
- b. Má přehled o nástrojích (pomůcky, testy, metody, ...), které může využít.
- c. Má pro svou práci zázemí (prostor pro konzultace v soukromí, zdroje informací, ŠVP, legislativní rámec).
- d. V rámci školy funguje spolupráce.
- e. Spolupracuje s organizacemi, které ho podporují/vzdělávají (ČR, zahraniční).

Školní poradenské pracoviště

- a. Zaměstnanci školy i veřejnost ví, kdo tvoří ŠPP ve škole a s jakými tématy se mohou na jednotlivé pracovníky obracet.
- b. Jednotliví pracovníci ŠPP se podílí na kariérovém poradenství.

Informace směrem ke kolegům a rodičům na webu: ZŠ Smíškova
Tišnov, Centrum Korálek (ŠPP) <https://www.centrumkoralek.cz/>

1.1.2 Externí zdroje

Firmy

- a. Je nastavena spolupráce s firmami (exkurze, praxe, přednášky, stáže, pořádání odborných kroužků, ...).

Absolventi

- a. Zapojujeme absolventy školy do aktivit kariérového poradenství.

Biskupské gymnázium Brno pravidelně pořádá platformu „Akademické triduum“, kam zve odborníky z akademické oblasti prezentovat akademická témata. Součástí akce je i prostor pro bývalé absolventy, kteří představují obory, které studují a sdílejí své zkušenosti.

Rodiče

- a. Spolupracujeme s rodiči žáků v tématech kariérového poradenství (přednášky o zaměstnání, vedení hodiny oborového předmětu, návštěva na pracovišti).
- b. Pořádáme společné workshopy pro rodiče a žáky k tématům kariérového poradenství.

Škola nabízí např. v termínu rodičovských schůzek workshop na téma Jak podpořit své dítě ve volbě další studijní/profesionální dráhy. Součástí workshopu jsou praktické aktivity, které si rodiče spolu se svými dětmi (žáky) vyzkouší. Tyto aktivity primárně podporují jejich vzájemnou komunikaci v tématu volba školy/profese. Je zde také příležitost rodiče seznámit s aktivitami kariérového poradenství ve škole či užitečnými informačními zdroji.

Externí organizace

- a. Máme nastavenou spolupráci s organizacemi, které se zabývají kariérovým poradenstvím (úřad práce, pedagogicko-psychologická poradna, JCOMM).

Prezentace škol a oborů

- a. Naše škola umožňuje/organizuje účast žáků na dnech otevřených dveří a veletrzích vzdělávání.

Některé základní školy pořádají vlastní „burzy středních škol“. Pozvou v jednom termínu střední školy z regionu, aby prezentovaly své obory a praktické ukázky činnosti přímo žákům a rodičům v jejich škole. Ve spolupráci např. s rodiči či externími organizacemi připravují i doprovodný program — přednášky, workshopy, poradenství na místě.

1.2 CÍLOVÉ KOMPETENCE

Jak rozvíjíme v naší škole cílové kompetence žáků v následujících oblastech?

1.2.1 Trh práce

- a. Přehled o rozmanitosti trhu práce — žáci znají rozličná povolání, vědí co obnášejí, jaké dovednosti, kompetence a vzdělání jsou pro jejich výkon potřeba.
- b. Příprava na vstup na trh práce - žáci jsou schopni napsat životopis a motivační dopis, vyznají se v nabídkách práce a vědí, kde je hledat, jsou obeznámeni s průběhem výběrového řízení, absolvují nácvik pohovoru a umějí se prezentovat.

1.2.2 Sebepoznání

- a. Žáci jsou si vědomi svých vlastností, dovedností a kompetencí, které jsou východiskem pro volbu povolání.
- b. Žáci znají své hodnoty, které jsou pro ně v oblasti pracovního uplatnění důležité.

1.2.3 Osobnostní a sociální kompetence

- a. Seberegulace — žáci zvládají vlastní emoce a jsou schopni sebemotivace.
- b. Komunikační dovednosti - žáci dokáží srozumitelně předat vlastní myšlenky či nápady a zároveň porozumět tomu, co jim sdělují ostatní.
- c. Schopnost týmové práce a spolupráce.
- d. Schopnost sebereflexe a sebe prezentace – žáci mají komplexní a realistický náhled na sebe sama, jsou si vědomi svých silných i slabých stránek, umí své dispozice pojmenovat a prezentovat v profesním kontextu (jaká profesní oblast je pro ně vhodná/nevhodná a proč).
- e. Žáci jsou schopni činit vědomá rozhodnutí (vědí, co chtějí a proč to chtějí) a zároveň jsou ochotni nést zodpovědnost za svá rozhodnutí.
- f. Žáci si dokážou organizovat a plánovat jednotlivé kroky pro dosažení stanoveného cíle (vlastní kariéerní plán).

2 ZAJIŠTĚNÍ PODMÍNEK

2.1 Časové možnosti

- Máme zmapováno, kolik časového prostoru dáváme ve škole kariérovému poradenství a jak jsou aktivity rozloženy do jednotlivých ročníků/předmětů/dalších školních aktivit a vyhodnotit v kontextu obsahových cílů.
- Víme, co a kdy chceme realizovat (něco už děláme, něco přidáme).
- Máme představu, v jakém časovém horizontu chceme/můžeme něco nového zavést a realizovat.
- Máme stanoven cíl školního roku pro oblast KP.
- Kariérový poradce má v rámci svého úvazku a rozvrhu stanoven pravidelný čas pro konzultační hodiny, kdy nabízí své služby.

2.2 Materiální vybavení

- Ve škole existuje soupis/přehled materiálního vybavení pro KP dostupný všem.
- Pomůcky mají „své garanty“, kteří mohou ostatní „zaškolit“ v jejich využívání.
- K dispozici je literatura (metodiky).
- K dispozici je místnost pro konzultace a je odpovídajícím způsobem vybavená.

Příklad materiálního vybavení:

- karty (např. Karty s příběhy, Karty hodnot, Karty potřeb a pocitů¹, karty „Moře emocí“, „Motivace a potřeby“, „Stavy“ a další)
- psychodiagnostické metody (např. dotazník volby povolání a plánování profesní kariéry DVP, pro psychology test struktury inteligence IST — 2000 R, osobnostní inventář NEO aj.)
- metodiky (např. publikace Euroguidance: Průvodce kariérou pro školy², publikace EKS: např. Spokojený kariérový poradce³, Nautilus — Ponořme se do učení⁴)

2.3 Komunikace napříč pedagogickým sborem:

- Máme přehled, co který z pedagogů ve svých předmětech dělá.
- Víme, kdo se chce do KP více zapojit.
- Organizujeme pravidelná setkávání pedagogů, sdílení zkušeností — např. „zájmová skupina KP“.
- Koordinujeme činnosti jednotlivých pedagogů.

2.4 Plán KP

- Téma KP je součástí ŠVP, ŠAPu.
- Pravidelně aktualizujeme a revidujeme plán KP.
- Vytváříme plán akcí a aktivit na následující školní rok.
- Máme jasně stanovené úkoly a cíle jednotlivých předmětů.

¹<https://nenasilnakomunikace.org/stahnete-si-cviceni-s-kartickami-potreb-a-pocitu/>

²<http://www.euroguidance.cz/publikace/pruvodce-karierou.pdf>

³<https://www.ekscr.cz/cs/publikace>

⁴https://www.scio.cz/download/skoly/Nautilus/sloucene_ss.pdf

Gymnázium Tišnov

Tercie – projekt – žáci vedou rozhovor o práci s rodičem či příbuzným, následně prezentují, součástí je exkurze do regionální firmy/organizace (firmu si žáci vybírají dle svého zájmu), následuje reflexe zkušeností z pracovního prostředí.

1. ročník, kvinta – výjezdní seminář Učební styly, Učební styly podle typologie MBTI
2. ročník, sexta – workshop Sebepoznání a práce s informacemi pro kariéru, volba volitelných předmětů pro 3. ročník - individuální pohovory
3. ročník, septima – workshop Sebeprezentace a volba vysoké školy, Test volby profese pro zájemce, volba volitelných předmětů pro 4. ročník – individuální pohovory
4. ročník, oktáva – prezentace vysokých škol, veletrh pomaturitního vzdělávání Gaudeamus, individuálně Dny otevřených dveří na VŠ, individuální konzultace

Aktivity napříč ročníky a rolemi: Burza lidských zdrojů (prezentace absolventů na Dni otevřených dveří), workshop Kariérové poradenství pro rodiče (aktuální téma dle potřeby).

2.5 Zajištění vzdělávání

- a. Je zpracovaný plán profesního rozvoje každého pedagoga.
- b. Probíhá průběžné vzdělávání pedagogického sboru.
- c. Jsou zajištěny podmínky pro vzdělávání pedagogů (časová dotace, finance atd.).

příležitosti ve vzdělávání v oblasti KP nabízí např. JCMM, EKS, Euroguidance (publikace) apod.

3 REALIZACE KP

3.1 Zkušenost s trhem práce

- Probíhají exkurze, stáže.
- Realizujeme pro žáky odbornou praxi.
- Organizujeme přednášky odborníků na školách (rodiče, absolventi školy a další).
- Probíhá reflexe zkušeností s trhem práce po exkurzi, stáži, praxi se žáky.
- Žáci mají příležitost sdílet zkušenosti z brigád (na SŠ).
- Propojujeme KP např. s podporou k podnikavosti a reflexí vlastních pracovních zkušeností.

Studenti uspořádali na školní akci prodej vlastnoručně vyrobených a vypěstovaných produktů, následovala reflexe procesu v třídnické hodině: Která část aktivity byla pro každého ze studentů zajímavá/náročná/ motivující/nudná... a proč, diferencování aktivity na jednotlivé složky, pojmenování různých kompetencí apod. (Co z toho pro mne vyplývá pro profesní rozhodování?)

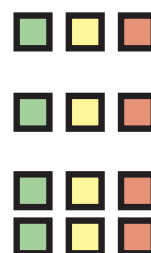
3.2 Kontakt s dalším vzděláváním

- Organizujeme přednášky absolventů a diskuse s nimi na téma jejich zkušeností z konkrétních oborů a škol.
- Navštěvujeme se žáky burzy a veletrhy škol — Gaudeamus, Festival vzdělávání (veletrh SŠ v JMK), v odlehlejších oblastech se často pořádají lokální veletrhy vzdělávání, dokonce i přímo na některých ZŠ — střední školy z okolí se přijdou prezentovat, přítomni jsou žáci i rodiče a mohou se doptávat na potřebné věci.
- Umožňujeme žákům navštěvovat dny otevřených dveří na SŠ/VŠ.
- Žáci se účastní na projektech SOČ a dalších programů vysokých škol nabízejících spolupráci či stáže studentům SŠ.
- Vedeme žáky k reflexi zkušeností s dalším vzděláváním.

3.3 Spolupráce s rodiči

- Využíváme kontaktů rodičů na zaměstnavatele, firmy pro spolupráci se školou (stáže, exkurze).
- Využíváme zkušeností rodičů jako odborníků z praxe (beseda, přednáška, workshop, vedení kroužku).
- Organizujeme vzdělávání rodičů, workshopy pro rodiče a žáky.
- Nabízíme konzultace v tématech KP i pro rodiče.

3.4 Kariérové poradenství v oborových předmětech

- Cíleně zařazujeme KP do různých oborových předmětů.
- Organizujeme workshopy pro pedagogy/kolegy k tématu: Jak zařadit KP do odborných předmětů.
- Podporujeme tandemovou výuku (poradce — učitel).
- Realizujeme projektovou výuku s tématy KP napříč předměty.

3.5 Kariérové poradenství v třídnických hodinách

- Zveme kariérového poradce na třídnické hodiny (krátký vstup/workshop k volbě profese/školy).

- b. Rozvíjíme sebepoznávací příp. sebeprezentační dovednosti při aktivitách na třídnických hodinách.
- c. Reflektujeme aktivity v rámci třídnických hodin.
- d. Využíváme tandemovou spolupráci (poradce — TU).
- e. Pořádáme workshopy pro třídní učitele k tématu: Které aktivity KP jsou vhodné pro třídnické hodiny.
- f. Spolupracujeme s třídními učiteli na vedení a aktualizaci žákovského portfolia v pravidelných časových intervalech (např. pololetí, konec školního roku).

3.6 Předmět Člověk a svět práce

- a. Aktualizujeme tematické plány v souladu s RVP a ŠVP.
- b. Na revizi tematických plánů spolupracuje poradce s vedením školy, spolupracujícími předmětovými komisemi a následně celou sborovnou.
- c. Jsou stanoveny minimální výstupy pro žáka (co má umět, znát a zvládnout).

3.7 Portfolio žáků

- a. Žáci si vedou své portfolio.

Tip pro základní školu: Pokud je téma KP součástí výuky ve více předmětech, mohou žáci již od 1. stupně vytvářet portfolio prací, které se týkají některého z témat (sebepoznání, trh práce, rozvoj osobnostních a sociálních kompetencí), které lze v posledních ročnících využít pro volbu profese a školy.

Tip pro střední školu: Portfolio může být souborem prací týkajících se témat kariérového poradenství, na středních odborných školách může být důležitou součástí portfolia soubor výsledků, získaných dovedností či ocenění a reflexe odborné praxe žáka.

SOU a SOŠ SČMSD, Znojmo, s.r.o.

Žáci mají od prvního ročníku zavedené tzv. Deníky praxe (portfolio zachycující vývoj žáků a rozvoj jejich dovedností; obsahuje konkrétní fotografie z praxe, certifikáty, CV, motivační dopis, ...). Současně si žáci vytváří plán praxe, v němž zaznamenávají úspěchy a pokroky, co se naučili.

3.8 Individuální poradenství

- a. Ve škole nabízíme žákům individuální konzultace kariérového poradenství (výchovný či kariérový poradce, školní psycholog).
- b. Nabízíme žákům konzultace v různých formách (poradenský rozhovor, profesní poradenství s psychodiagnostikou, koučování).
- c. Nabízíme konzultace rodičům žáků (např. při rozdílnosti jejich představ o volbě budoucí školy či povolání, jako podporu žáka v procesu rozhodování).

3.9 Přístup rodičů a žáků k informacím o trhu práce

- a. Rodiče i žáci mají přístup k těmto informacím na webu školy.
- b. Rodiče i žáci jsou seznámeni s externími relevantními zdroji (online, offline).
- c. Škola pořádá workshopy, aby informovala rodiče o současném trhu práce a jeho požadavcích.

4 ZAJIŠŤOVÁNÍ KVALITY KP

4.1 Sledování pokroku v rozvoji kompetencí žáků

- Využíváme Portfolio žáka k mapování rozvoje jeho kompetencí.
- Spolupracujeme s třídními učiteli a kolegy v tématu sebereflexe vlastního posunu u žáků.

4.2 Evaluace výstupů KP — uplatnění absolventů

- Zpracováváme statistiku úspěšnosti žáků u přijímacích zkoušek.
- Využíváme statistiky úřadu práce.
- Udržujeme kontakt se žáky i po odchodu ze školy (sociální sítě, osobní kontakty) a zjišťujeme, jak zvládají studium na vyšším stupni vzdělávání, příp. práci.
- Zjišťujeme spokojenost absolventů s jejich rozhodnutím.

4.3 Reflexe proběhlých aktivit — žáci i pedagogové

- Umožňujeme reflexe žáků po jednotlivých aktivitách.
- Vedeme reflexe aktivit realizovaných se žáky mezi pedagogy.
- Sdílíme reflexe absolvovaného vzdělání v oblasti KP mezi pedagogy.
- Vzděláváme se v tématu: Jak vést reflexi a sebereflexi proběhlých aktivit.

Vedení provozních porad

Provozní poradou vede některý z pedagogů (mimo vedení školy), větší část provozní rady (1× za měsíc) je věnována reflexi aktivit/akcí, které se ve škole uskutečnily. Garant příslušné akce/aktivity akci zhodnotí/zreflektuje a následuje prostor pro dotazy. Je dán časový limit na jeden příspěvek 5 minut — max. 3 minuty shrnutí akce garantem + 2 minuty prostor pro dotazy. Poté se v rámci sborovny diskutuje o přínosech jednotlivých akcí: zda je příště zopakovat, zaktualizovat či nerealizovat.

4.4 Pravidelná revize cílů, plánu a způsobů realizace KP

- Revizi provádíme na konci školního roku (v rámci sborovny, předmětových komisí).
- Stanovujeme cíle KP pro každý školní rok (v rámci sborovny, předmětových komisí).

4.5 Veřejně dostupné informace o KP

- Aktualizujeme webové stránky.
- Máme ve škole aktuální nástěnku kariérového poradenství.
- Pravidelně informujeme rodiče (Edookit, Bakalář, rodičovské schůzky, FB, Instagram).
- Informace o KP zahrnujeme do veškerých prezentačních materiálů školy (např. almanachy, ročenky, letáky).
- Informace o KP podáváme jednoduše a srozumitelně.

4.6 Aktuálnost informací o trhu práce a dalším vzdělávání

- a. Sledujeme trendy v KP a na trhu práce.
- b. Informujeme sborovnu, žáky i rodiče o aktuální situaci.

Kontaktujte nás

karieroveporadenstvi@jcmm.cz

Autoři publikace Mapa kariérového poradenství – autoevaluační nástroj pro školy:

Pavla Frňková
Veronika Kirchnerová
Dana Sklenářová
Petra Šnepfenbergová

Vydalo: JCMM, z. s. p. o., 2020

Publikace je zveřejněna na webových stránkách:
www.vzdelavaniivsem.cz/pro-skoly/karierove-poradenstvi

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

jihomoravský kraj